

Ο ΜΙΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΡΙΣΗΣ (του Γιάννη Ζήση)

Η κρίση στην οποία φτάσαμε περιλαμβάνει, όπως έχει ειπωθεί, τα μυθικά ποσά αλληλόχρεου ρίσκου που φτάνουν έντεκα φορές το ΑΕΠ της Παγκόσμιας Οικονομίας. Στην κρίση αυτή πρέπει να αναζητήσουμε πιο συγκροτημένα ρόλους και ευθύνες, αφενός μεν στις λογικές των μεμονωμένων παικτών όπως πχ, Goldman Sachs, Lehman Brothers, Merrill Lynch κλπ και αφετέρου ευθύνες της «λογικής» νοοτροπίας του συστήματος.

Η ψευδαίσθηση του άπειρου χρήματος ή ότι το χρήμα δεν θα συναντήσει, στην πορεία του χρόνου, στην δανειακή του μορφή το αντίτιμό του και την απαίτηση πληρωμής του, καλλιεργήθηκε από μια θεωρία «διασποράς ρίσκου», μόνο που όλη η Υδρόγειος καλύφθηκε από μια τέτοια νοοτροπία. Εδώ βλέπουμε και τις ευθύνες συγκεκριμένων διαμορφωτών της οικονομικής επιστήμης που δημιουργούν ανάλογες θεωρίες φούσκες. Το ζήτημα της οικονομικής ανεξαρτησίας των πανεπιστημίων σχετίζεται με την δημοκρατία και τη διαμόρφωση του ηθικού μοντέλου αξιών της, την χειραγώγηση ή διαφώτιση της κοινής γνώμης και την εμφάνιση των σύγχρονων μορφών ολοκληρωτισμού.

Τελικά εκ του αποτελέσματος αποδεικνύεται επιστημονικά η επιστημονικά σφαλερή προσέγγιση των θεωριών που «κάλυψαν» ακαδημαϊκά την απληστία και τον πολιτικοοικονομικό ολοκληρωτισμό των αιτιών δηλαδή που προκάλεσαν την σημερινή οικονομική κρίση την οποία καλούνται να πληρώσουν οι πολίτες. Πρέπει μερικές φορές να φτάνουμε γιατί όχι μέχρι το σημείο της ανάκλησης των Νόμπελς, χρεώνοντας ακόμη και την επιτροπή που τα απένειμε ή που τα εισηγήθηκε. Πρέπει να θυμόμαστε ότι σε μερικούς τομείς μέσα από μια διάκριση μπορεί να υπεισέλθει το στοιχείο της εγκληματικότητας ή το στοιχείο μιας κακοήθους κεφαλαιοποίησής της.

Έχουμε δηλαδή ευθύνες σε πολλά επίπεδα.

Η πρώτη ευθύνη είναι σε ένα σύστημα που βασίζεται σε μια συγκεκριμένη νοοτροπία.

Η δεύτερη ευθύνη είναι σε στρατηγικές των ελίτ της ισχύος.

Η τρίτη ευθύνη είναι σε επίπεδο των θεωρητικών η οποία μοιράζεται εξίσου στο επίπεδο των managers.

Η τέταρτη ευθύνη είναι η ευθύνη των κυβερνήσεων.

Υπό μια έννοια είναι η πρώτη ευθύνη ή η δεύτερη και τέλος είναι και η ευθύνη του καθενός μας μέσα από την συμμετοχή του σε αυτό το σύστημα.

Στο επίπεδο της πρώτης ευθύνης ενός δόγματος που αποθεώθηκε μέσα από την κρίση του κεϋνσιανισμού, μέσα από τις θεσμικές εναλλακτικότητες δηλαδή, δεν ήταν πραγματική κρίση πραγματικού κεϋνσιανισμού. Μέσα από την αποδόμηση του «σοσιαλισμού» η οποία ήτανε εγγενής λειτουργικά, έχασε το εσωτερικό της μέτρο οποιαδήποτε τέτοια θεωρία, έχασε την αυτογνωσία της ή την αυτοαντίληψή της έχοντας μπει σε μια διαδικασία πολεμικής. Οι απολογητές της αισθάνθηκαν ότι κυρίευσαν τον κόσμο και βέβαια κανείς δεν αξιολόγησε αυτούς τους απολογητές για το πώς αντιμετώπισαν πολιτικές θηριωδίες και στρεβλώσεις όπως η Χιλή του Πινοσέτ, για το πώς αντιμετώπισαν ζητήματα που αφορούν την αξία της ζωής του φτωχού και απομακρυσμένου έξω από το δίκτυ ασφαλείας του ισχυρού κράτους κλπ.

Εδώ αναφερθήκαμε προφανώς στον Μ. Φρίντμαν και δεν θα μπορούσε κανείς να χρεώσει κάτι απόλυτα ίδιο ανάλογο ακριβώς στον Χάγιεκ, πέρα απ' αυτή την ιδιόρρυθμη λατρεία της θάτσερ στο πρόσωπο του, αν και η δογματική αντίληψη, η διαμόρφωση δηλαδή σχολής με εμμονές δογματικές με προκαταλήψεις με αδιαλλαξία, είναι πάντα, τουλάχιστον όπως θα έλεγε ο Ιμρε Λάκατος, «μια τοξική σκέψη». Θα μπορούσαμε να πούμε κάτι παραπάνω από τοξική σκέψη και νοητική ρύπανση. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι και μια νοητική εγκληματικότητα. Αυτό το έχουμε δει και στις καλύτερες δογματικές, όπως η δογματική που προέκυψε από την Χριστιανική διδασκαλία και που φορτώθηκε επί πολλούς αιώνες με αυτές τις δομές και τις λειτουργίες, που οδήγησαν στην Ιερά Εξέταση, Σταυροφορίες, σε κάθε λογής διαφθορά, αντιφατικότητα, εγκληματικό πλουτισμό κλπ.

Γιάννης Ζήσης Δημοσιογράφος – Συγγραφέας

Μέλος της γραμματείας της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ